

Títol del document:	Procediment de tècnica d'extracció de mostres de sang venosa a l'atenció primària
Tipus de document:	Procediment
Elaborat per:	Direcció de Cures. Institut Català de la Salut
Codi del document:	

Gestió d'aprovació i de modificacions

Número versió	Data de realització	Data de revisió / modificació	Validació per	Data de la propera revisió
Versió núm. 01	10/2018		Direcció de Cures	10/2020
Versió núm. 02				
Versió núm. 03				

1. Descripció

L'extracció de sang venosa és un procediment infermer per obtenir una mostra de sang per a la seva anàlisi.

2. Objectiu

- Obtenir mostres de sang venosa del pacient amb la tècnica i condicions adequades per a la seva anàlisi amb finalitats preventives o terapèutiques.
- Evitar l'hemòlisi de la mostra de sang en la seva extracció o en el seu vessament en els tubs.
- Unificar els criteris d'actuació de tots els professionals d'atenció primària que facin extraccions de sang.

3. Abast

- Personal d'infermeria responsable de fer les extraccions de sang en els centres d'atenció primària.
- Personal sanitari encarregat de la preparació del material, d'ajudar a la immobilització de la zona de punció en aquells casos que sigui necessari, i de la preparació de les mostres per al seu transport.

4. Recursos materials

Per a l'extracció mitjançant punció venosa directa amb sistema tancat

- Full de sol·licitud ordinària i urgent d'anàlisi, electrònic o grafitat
- Etiquetes identificatives
- Tubs de laboratori
- Antisèptic per desinfectar la zona de punció del pacient: alcohol etílic al 70° o clorhexidina alcohòlica al 2 %
- Guants de nitril o làtex, d'un sol ús
- Apòsits de cel·lulosa de 4 x 5 cm
- Torniquet d'Esmarch
- Sistema de buit de bioseguretat
- Agulles d'ales de bioseguretat
- Portatubs d'un sol ús
- Esparadrap antial·lèrgic
- Contenedor rígid per a residus del grup III
- Gel o algun altre refrigerant

5. Procediment

Abans de l'extracció

- Presentar-se amb nom i categoria professional.
- Identificar el pacient i verificar que la petició és la seva.
- Informar el pacient i/o família de la tècnica a realitzar i la seva finalitat.
- Acomodar el pacient i respectar la seva intimitat en tot moment.
- Verificar que el pacient hagi complert les instruccions prèvies a l'extracció (hores de dejuni, de repòs, etc.)
- Comprovar que el pacient està en la posició adequada
- Preguntar al pacient si pren algun tipus de medicació anticoagulant. En cas que prengui medicació anticoagulant per via oral, s'extremarà la precisió en la tècnica i s'augmentarà el temps de compressió sobre el punt de punció (5-10 minuts).
- Comprovar que el material que s'ha d'usar està a l'abast.

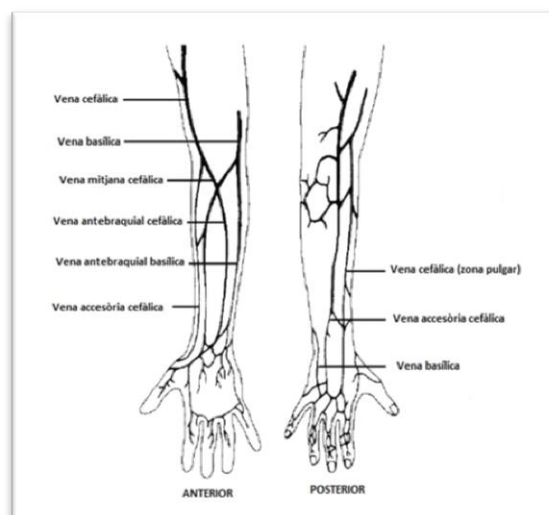

Zones a evitar per a la punció

- Cicatrius extenses
- Hematomes
- En casos de mastectomia, cal fer l'extracció en l'altra extremitat.
- En pacients amb fístules arteriovenoses no s'ha de punxar mai hi ha la fístula.

Extracció

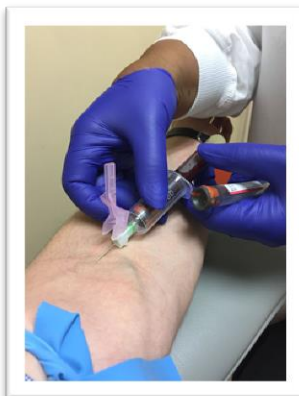
- Extracció mitjançant punció venosa amb sistema tancat:
  - Fer la higiene de mans amb gel hidroalcohòlic.
  - Col·locar-se els guants.
  - Preparar el material necessari per a l'extracció verificant la concordança entre la petició analítica i els tubs.
  - Demanarem al pacient la seva col·laboració perquè es col·loqui, o si ho necessita el col·locarem, en la posició adequada (braç amb hiperextensió cap avall i amb la mà tancada).
  - Col·locar el torniquet entre uns 7,5-10 cm per sobre de la zona d'extracció. Cal tenir la precaució de no mantenir-lo un temps superior a un minut i, en cap cas, sobrepassar els dos minuts, per no provocar una estasi venosa.
  - Seleccionar la vena per palpació amb el dit índex. Per a l'extracció de sang venosa es poden utilitzar totes les venes superficials del braç i les del dors de la mà, però s'aconsella seguir un ordre:
    - ✓ Fosa avantscubital d'ambdós braços
      - Vena mediana
      - Vena basilica
      - Vena cefàlica
    - ✓ Avantbraç
      - Vena cefàlica
    - ✓ Venes del dors d'ambdues mans
  - El lloc més adequat és el punt de la bifurcació de la vena.

- Si hi ha dificultat per trobar una vena s'intentarà punxar l'altre braç. Es demanarà que tanqui fort el puny, fent massatge des del puny fins al colze. En cas de dificultat extrema s'hi aplicaran compreses submergides prèviament en aigua calenta, un minut.

- Procedir a la tècnica venosa:
  - Desinfectar amb l'antisèptic la zona de punció. La desinfecció s'ha de fer amb moviments circulars des del centre fins a la perifèria.
  - Deixar assecar la zona perquè actuï el desinfectant, per prevenir l'hemòlisi de la sang i per evitar que el pacient tingui una sensació de cremor en la zona de punció.
  - Col·locar l'agulla adequada o l'agulla amb aletes al portatub fins al punt de seguretat.
  - Fixar la vena tensant la pell amb el dit polze de l'extractor entre 2,5 i 5 cm per sota de la zona de punció.
  - Punxar la vena amb el bisell de l'agulla cap amunt. En el cas d'emprar agulla d'aletes, les agafarem igualment amb el bisell cap amunt.
  - Aguantar el portatub perquè no es mogui i posar el tub contra la paret posterior de l'agulla perquè es perfori i s'ompli amb la quantitat de sang adequada.
  - En el cas d'utilitzar torniquet, cal deixar-lo anar en el moment que comenci a fluir la sang, moment en què el pacient ha d'obrir la mà.
  - Omplir el tub fins que quedi totalment ocupada la zona del buit, això permet assegurar una perfecta relació entre l'additiu o l'anticoagulant i la sang.
  - L'ordre dels tubs dependrà de cada laboratori de referència.

- Retirar el tub fent una lleugera rotació (sempre fixant el portatub). Procedir així amb tots els tubs que siguin necessaris.
- Invertir tots els tubs suaument (per evitar hemòlisi) set o vuit vegades per tal d'homogeneïtzar la mostra. No sacsejar-los mai enèrgicament. A continuació, deixar els tubs en posició vertical.
- Retirar l'agulla activant el mecanisme de bioseguretat i rebutjar immediatament el material punxant en el contenidor del grup III i exercir una lleugera pressió sobre el punt de punció amb un apòsit de cel·lulosa. Amb els pacients que prenen tractaments anticoagulants, perllongarem el temps de pressió per l'augment en el risc de sagnat.
- Identificar els tubs amb les etiquetes corresponents.
- Col·locar els tubs en les graelles corresponents.
- Retirar els guants.
- Procedir a la higiene de mans.
- Refrigerar les mostres per al seu transport.
- En cas que el pacient presenti hematoma després de l'extracció, col·locar gel o refrigerant, embolicat amb gasa o paper de mans, sobre la zona afectada durant deu minuts.

6. Responsables d'execució

- Personal d'infermeria que fa l'extracció de la mostra.
- Personal sanitari encarregat de la preparació del material, preparació de les mostres per al seu transport i conservació.

7. Mesures de prevenció de riscos laborals

- Les mesures universals de prevenció de riscos.
- Activació de mecanisme de bioseguretat en retirar l'agulla i segregació immediata al contenidor de residus del grup III.

8. Complicacions relacionades amb el procediment

- Dolor
- Hematoma
- Mareig del pacient
- Punxada accidental si s'utilitza bisturí (en aquest cas seguir el procediment corresponent: PO/VS/02: http://portal.ics.intranet.gencat.cat/intranet_ics/media/upload/arxiu/PRL/PO_VS_02_accio_biologics_primaria_v3.pdf)

9. Documents relacionats

- Protocolo de extracción venosa. Hospital Regional Universitario Carlos Haya. Servicio Andaluz de Salud
- Procediment d'extracció de sang venosa en Atenció Primària. Direcció d'atenció Primària de Girona. Institut català de la Salut
- Protocol de mecanismes de seguretat en el Procés d'extracció analítica de la mostra. CAP Carreras Candi. Barcelona. Institut Català de la Salut
- Procediments per a l'obtenció de sang per punció venosa. Institut Català de la Salut. 2003
- Extracció de mostres de sang. Protocols d'infermeria. Hospital Germans Trias i Pujol. Novembre 2013

10. Autoria

- Magda Lladó. Infermera. Adjunta a la Direcció d'Atenció Primària Barcelonès Nord i Maresme. ICS
- Gemma Calvet. Infermera. Direcció de Cures del Centre Corporatiu de l'ICS

Assessors en prevenció de riscos laborals

- Raquel Marchan. Infermera especialista en Infermeria del Treball de la UBP de Catalunya Central
- Josep M. Roigé. Infermer especialista en Infermeria del Treball de la UBP de AP Camp de Tarragona
- Marc López. Infermer especialista en Infermeria del Treball de la UBP de Metropolitana Nord
- Silvia Sánchez. Infermera especialista en Infermeria del Treball de la UCP del Centre Corporatiu
- M. Carmen Zapater. Infermera especialista en Infermeria del treball de la UBP de Barcelona ciutat
- Teresa Catalan. Infermera especialista en Infermeria del treball de la UBP de Terres de l'Ebre

11. Annexos

- Annex 1. Elecció de vena
- Annex 2. Tècnica